

інститутів. Отже, держава, в особі уповноважених органів, обмежена не тільки створеним нею законодавством, але й правом, яке існує незалежно від її розсуду – природним правом, або природними правами кожної людини [2, с.6].

Однією з головних рис верховенства права в державі є, безумовно, справедлива і чесна судова система. Справедливість і прозорість, об'єктивність в ухваленні судових рішень є важливим елементом, який дозволяє захищати інтереси суб'єктів.

В Україні боротьба з корупцією в судах виявилась перекроюванням судової системи під потреби влади, яка сьогодні є сильною. Ми стали свідками затримання служителів Феміди під час отримання хабара. Це позитивна динаміка. Однак небезпека полягає у іншому, що суддів таким чином можна поступово перетворити на покірливих маріонеток, які виконують будь-яку команду правоохоронців та влади. Їхня залежність є характерною ознакою авторитарної системи, яка не має нічого спільного із демократією, правами людини та верховенством права [7, с.3].

Отже, на даний в Україні повністю не завершений шлях впровадження та закріплення принципу верховенства права. Є сталі проблеми, які нажалі дуже повільно вирішуються, а в деяких випадках навпаки поглиблюються, наприклад проблема вибіркового правосуддя. Я вважаю, що засади та ідеї принципу верховенства влади потрібно закладати ще студент м у вишах, щоб ідучи у вир державних подій, юрист-випусник – як людина нова, мав зовсім інші цінності, відмінні від цінностей сучасних керівників державою. Основи принципу верховенства права повинні міцно ввійти у свідомість кожного громадянина, а не лише владних структур. Лише активні та обізнані люди можуть створити той ґрунт, з якого потім виросте якісне громадянське суспільство, дотримання принципу верховенства права. Тому впровадження принципу верховенства права в правове життя є важливим завданням українського суспільства.

#### *Список використаних джерел:*

1. Верховенство права. Вікіпедія. [електронний ресурс] режим доступу: [http://uk.wikipedia.org/wiki/Верховенство\\_права](http://uk.wikipedia.org/wiki/Верховенство_права).
2. Заєць А.П. Принцип верховенства права (теоретично-методологічне обґрунтування)/А.П. Заєць // Вісник Академії правових наук України. – 1998. – №1.-С.5-8.
3. Козюбра М. Принцип верховенства права і конституційна юрисдикція / М. Козюбра // Вісник Конституційного Суду України. – 2000. – № 4. – С. 24-33.
4. Кравчук М.В. Теорія держави і права опорні конспекти): навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів/ Авт.-упорядник М.В. Кравчук – К.: Атіка, 2010. – 288 с.
5. Онішук М. Верховенство Конституції України як засадничий принцип правової держави//М. Онішук// Віче – 2010. – №18.-С.11-14. [електронний ресурс] режим доступу: <http://www.viche.info/journal/2190/>
6. Рабінович П. М. Верховенство права в інтерпретації Страсбурзького Суду та Конституційного Суду України / П. Рабінович // Вісник Конституційного Суду України. – 2004.– № 5.
7. Резніков О., Вінгловська О. Принцип верховенства права і проблеми його забезпечення в Україні// Юридичний вісник України – 2011. – №26.-С.3-6 [електронний ресурс] режим доступу:[http://www.yuricom.com/ua/analytical\\_information/?id=7771](http://www.yuricom.com/ua/analytical_information/?id=7771)

### **КОНЦЕПЦІЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ У КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ**

**Однорог О.С.,** студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

*Науковий керівник:* к.ю.н., доцент, професор кафедри загальноправових дисциплін ННПП НАВС *Пустовіт Ж.М.*

Серед ідей сучасного державного будівництва в Україні найпопулярнішою є ідея правової держави, яка теорією держави і права визнається найкращою формою майбутнього суспільного життя, тобто своєрідним ідеалом. При цьому йдеться не тільки про державу, в якій є право, адже без права держава взагалі не існує, а про державу найвищої якості, де право, створене на засадах соціальної справедливості, найвищої поваги до особи, виступає основним регулятором суспільних відносин, де запроваджено особливо шанобливе ставлення до права [4].

Данна тема є особливо актуальною, адже саме ідея правової держави стала програмною вимогою усіх політичних партій України і знайшла своє юридичне закріплення в Конституції, яка в ст. 1 проголошує Україну правовою державою.

Серед принципів правової держави, які закріплені Конституцією України такі: принцип верховенства права, зв'язаності держави правами і свободами людини і громадянина, принцип поділу влади, принцип правової форми діяльності органів державної влади тощо.

Принцип верховенства права, який закріплений у ст. 8 Конституції України. Так, верховенство права — це фундаментальний принцип сучасного правопорядку в світі, встановленого з прийняттям Статуту ООН — документу, що заснував підвалини якісно новим цивілізаційним правовідносинам і сучасного світового порядку [2, 3].

Згідно ч. 2 ст. 8 «Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй».

Конституція має верховенство у правовій системі тому, що вона є насамперед установчим актом, який характеризується високим рівнем легітимності, а також регулює найбільш фундаментальні положення організації суспільного і державного життя: належність державної влади, характер власності, права і свободи громадян, національно-державний і адміністративно-територіальний устрій, систему і принципи діяльності механізму здійснення повновладдя народу [4, 7].

Конституція служить фундаментом чинного національного законодавства, її норми перебувають у центрі системи права, забезпечують єдність та узгодженість норм права, що закріплені різними нормативно-правовими актами.

Принцип зв'язаності держави правами і свободами людини і громадянина, що означає те, що держава не тільки визнала природні права людини та проголосила у своїй конституції та в інших законодавчих актах її громадянські, соціальні та політичні права, а й забезпечила правовий режим неухильного дотримання прав і свобод людини і громадянина.

Стаття 3 Конституції України стверджує, що «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.»

Принцип зв'язаності держави правами і свободами громадян передбачає можливість кожному громадянину будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушення та протиправних посягань, а також незаподіяння шкоди правам інших осіб, необхідністю утримання від неправомірних дій, можливістю обмеження прав і свобод людини у визначених Конституцією межах.

Принцип поділу влади, який закріплений у ст. 6 Конституції України.

Цей принцип передбачає поділ державної влади на законодавчу, виконавчу і судову, а також забезпечує їх взаємодію через систему стримувань і противаг. Конституція створює відокремлені один від одного гілки влади, які не можуть узурпувати владу і тим самим зруйнувати систему захисту прав і свобод громадян.

Принцип правової форми діяльності органів державної влади та їх посадових осіб, який не тільки характеризує організацію і діяльність органів держави на засадах права, а також є засобом контролю за владою та її обмеження.

На сучасному етапі однією з головних тенденцій процесу розвитку державності у сучасному світі є поступове сприйняття людством напрацьованих прогресивною політико-правовою думкою надбань і особливо таких загальнолюдських цінностей як демократія, право, права і свободи людини, справедливий правопорядок [3].

Українська держава визнала юрисдикцію європейських інститутів захисту прав і свобод людини та оновила значну кількість своїх правових інститутів, які забезпечують реалізацію прав і свобод громадян.

Поняття правової держави у багатьох країнах є невід'ємним від поняття соціальної держави, тому побудова реальної правової держави значною мірою залежить від рівня соціально-економічного розвитку країни, накопичення матеріальних благ, що давало б можливість здійснення ефективної соціально-економічної політики, забезпечення соціально-економічних прав громадян.

Конституція, проголосивши Україну правовою державою, закріпила не стільки реальний, скільки бажаний стан держави. В Україні на сьогодні створено лише правові передумови для становлення і подальшого розвитку правової держави, адже цей процес складний і тривалий.

#### *Список використаних джерел:*

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. // Голос України. — 1996. — 13 лип. 20 с.
2. Зайчук О. В. Теорія держави і права: академічний курс: [підруч.] / О. В. Зайчук, Н. М. Оніщенко. - К.: Юрінком Інтер, 2006. — 317 с.

3. Колісник В.П., Барабаш Ю.Г. Конституційне право України [підручн.] / В.П.Колісник, Ю.Г. Барабаш.- Х.: Право, 2008.- 382 с.

4. Оніщук М.В. Верховенство Конституції України як засадничий принцип правової держави// М. Оніщук// Віче – 2010. – №18 [електронний ресурс] режим доступу: <http://www.viche.info/journal/2190/>

## **КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОГО ЛАДУ УКРАЇНИ**

**Полюга А.В.**, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

*Науковий керівник:* викладач кафедри загальноправових дисциплін ННІПІ НАВС Юрковська Л.Г.

Стабільний розвиток економічних відносин і реальне економічне зростання в Україні неможливі без ефективного механізму конституційно-правового регулювання економічної системи, в якому би враховувалися новітні досягнення правової й економічної наук. Економічні відносини становлять економічний базис громадянського суспільства і визначають передумови повновладдя народу України та свободи людини. Вони охоплюють відносини власності, виробництва, обміну, розподілу та споживання матеріальних і духовних благ.[3]

Відносини власності є найважливішим елементом економічної системи. Термін «власність» уживається в законодавчих актах і юридичній літературі у двох значеннях: в юридичному - для позначення права особи на певну річ, тобто правочинність володіти, користуватись і розпоряджатися цією річчю; в економічному - для позначення сукупності економічних відносин, пов'язаних із певним майновим комплексом і відповідним суб'єктом економічної діяльності.[2]

Аналіз статей 13, 14 Конституції України [1] свідчить про те, що в них термін «власність» використовується в його другому - економічному значенні. У громадянському суспільстві існують дві основні форми власності (всі інші походять від них) - публічна і приватна. Ці форми різняться суб'єктами та режимом користування. Так, по-перше, суб'єктами приватної власності можуть бути будь-які фізичні або юридичні особи, а публічна власність має колективний характер; по-друге, публічна власність, на відміну від приватної, є неподільною.

Здійснюючи регулювання відносин власності, Конституція України:

- встановлює однаковий загальний правовий режим для всіх форм господарювання - всі суб'єкти права власності проголошуються рівними перед законом (ч. 3 ст. 13) [1];
- закріплює принцип гарантованості прав усіх суб'єктів власності й господарювання (ч. 3 ст. 13) [1];
- встановлює перелік природних об'єктів власності Українського народу - земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, що перебувають у межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони (ч. 1 ст. 13) [1];
- визначає коло суб'єктів права розпоряджатися власністю Українського народу - органи державної влади та органи місцевого самоврядування (ч. 1 ст. 13) [1];
- визначає коло суб'єктів права користування природними об'єктами права власності народу - громадяни України (ч. 2 ст. 13) [1];
- передбачає можливість набуття і реалізації права власності на землю громадянами, юридичними особами і державою (ч. 2 ст. 14) [1];
- встановлює обмеження щодо використання власності - вона не повинна використовуватися на шкоду людині і суспільству (ч. 3 ст. 13) [1], використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі (ч. 8 ст. 41). [1]

Важливими принципами ринкової економіки є свобода економічної діяльності та конкуренції. Конституція України надає кожному право на підприємницьку діяльність, не заборонену законом (ч. 1 ст. 42), та зобов'язує державу забезпечити захист конкуренції у підприємницькій діяльності.[1]

Отже, тільки шляхом створення ефективного механізму правового регулювання економічних відносин, що ґрунтуються на конституційних цілях і принципах, можна сформувати конкурентоспроможну соціально орієнтовану ринкову економіку, котра